

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **J. G.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2017, č. j. 48 A 11/2017 – 31,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **se z a m í t á**.
- II. Návrh žalobce na ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á**.
- III. Soud **v y z ý v á** žalobce, aby ve lhůtě **dvou týdnů** od doručení tohoto usnesení buďto předložil soudu plnou moc udělenou jím advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti, nebo ve stejné lhůtě prokázal, že má vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyššímu správnímu soudu byla dne 15. 12. 2017 doručena kasační stížnost žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 11. 2017, č. j. 48 A 11/2017 – 31, jímž byla zamítnuta jeho žaloba na určení nezákonnosti zásahu. Ten spatřoval stěžovatel ve sdělení žalovaného ze dne 26. 10. 2016, č. j. MPSV-2016/229729-912, sp. zn. SZ/MPSV-2016/203185-912, kterým žalovaný žalobci oznámil, že neshledal rozpor svého předcházejícího rozhodnutí ze dne 13. 10. 2016, č. j. MPSV-2016/218299-912 o zamítnutí opožděného odvolání se zákony, obecně závaznými předpisy a nařízeními; přezkumné řízení podle ustanovení § 94 správního řádu proto nezačal. Neshledal rovněž důvod pro obnovu řízení či pro vydání nového rozhodnutí. Krajský soud poté dospěl k závěru, že toto sdělení nepředstavovalo intenzivní zásah do právní sféry žalobce a nebylo proto nezákonným zásahem.

[2] Stěžovatel v kasační stížnosti požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a dále požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Nejvyššímu správnímu

soudu poté předložil vyplněný formulář o osobních, majetkových a výdělkových poměrech.

[3] Podle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *„[k]asační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně.“* Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. *„[s]oud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.“* Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. *„[p]řiznáním odkladného účinku se pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.“*

[4] Ze shora citovaných ustanovení soudního řádu správního plyne, že v řízení o kasační stížnosti může Nejvyšší správní soud podle přiměřeně aplikovaného ustanovení § 73 s. ř. s. přiznat kasační stížnosti odkladný účinek tehdy, pokud by výkon rozhodnutí případně jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Stěžovatel návrh na přiznání odkladného účinku blíže neodůvodnil. Nejvyšší správní soud ani *ex officio* ve spisu neshledal žádný důvod, pro který by vykonatelnost rozsudku krajského soudu znamenala pro stěžovatele nějakou újmu. Vzhledem k tomu, že zde nejsou naplněny podmínky, pro které je možno odkladný účinek kasační stížnosti přiznat, Nejvyšší správní soud tento návrh stěžovatele zamítl.

[6] Podle § 35 odst. 8 věty první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) platí, že *„navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“*

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“*

[8] K osobním, majetkovým a výdělkovým poměrům stěžovatel uvedl, že není zaměstnán, prokázal, že je registrován v databázi uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR, nevykonává jinou samostatně výdělečnou činnost, nepobírá žádnou dávku sociálního zabezpečení s tím, že přiznání a výplaty dávek hmotné nouze se domáhá soudně. Žádné další příjmy nemá, nemá manželku, z majetku disponuje pouze domem v hodnotě 800.000 Kč, na který je nařízena exekuce. Nemá žádné vyživovací povinnosti, má dluhy ve výši

pokračování

750.000 Kč. Má nízké náklady na provoz domácnosti, životní potřeby mj. zabezpečuje občanskými zápůjčkami od přátel.

[9] Nejvyšší správní soud tak má za to, že stěžovatel podmínku nedostatku prostředků, jež by odůvodňoval osvobození od soudních poplatků, splňuje.

[10] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval také tím, zda-li je zastoupení advokátem nezbytné k ochraně práv stěžovatele (srov. ustanovení § 35 odst. 8. s. ř. s.).

[11] Z hlediska procesního nezbytnost tohoto zastoupení vyplývá z ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s., podle něhož platí, že stěžovatel musí být v řízení o kasační stížnosti povinně zastoupen advokátem. Podle názoru Nejvyššího správního soudu však nelze pominout také samotný předmět a povahu sporu, tj. hledisko hmotněprávní.

[12] Ze spisu krajského soudu k tomu vyplývá, že primárním úmyslem stěžovatele bylo domoci se meritorního projednání odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí dávky mimořádné okamžité pomoci. O tom svědčí skutečnost, že stěžovatel napadl taktéž rozhodnutí, kterým žalovaný původně toto odvolání zamítl pro opožděnost (Krajský soud v Praze tuto žalobu projednal pod jinou sp. zn. 42 Ad 21/2016 – pozn. Nejvyššího správního soudu).

[13] V projednávané věci podal stěžovatel žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, v němž se domáhal deklarace nezákonnosti sdělení žalovaného ze dne 26. 10. 2016. Možnost žalovat na určení, že zásah byl nezákonný, byla do ustanovení § 82 s. ř. s. inkorporována zákonem č. 303/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012. Účelem této úpravy bylo usnadnit osobám poškozeným úkonem správního orgánu uplatnění nároku na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

[14] Jak již krajský soud konstatoval v napadeném rozsudku, nezávisle na napadeném sdělení bylo rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 10. 2016, č. j. MPSV-2016/218299-912 o zamítnutí opožděného odvolání zrušeno v přezkumném řízení rozhodnutím ministryně práce a sociálních věcí ze dne 17. 3. 2017. Je zřejmé, že tímto rozhodnutím ministryně práce a sociálních věcí dosáhl stěžovatel jak ochrany proti nezákonnému rozhodnutí žalovaného o zamítnutí odvolání, tak i splnění podmínek pro případné nároky, které by pro něj při zrušení nezákonného rozhodnutí vyplývaly z právní úpravy (srov. ustanovení § 8 cit. zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem).

[15] Ochrany svých práv tak stěžovatel dosáhl mimo rámec soudního řízení správního. Za uvedené procesní situace tak podle názoru Nejvyššího správního soudu již není nezbytné, aby stěžovatel nadále vedl řízení o žalobě a o kasační stížnosti. Vycházeje z tohoto předpokladu proto Nejvyšší správní soud shledal, že zastoupení stěžovatele v projednávané věci již není nezbytné k ochraně jeho práv a návrh na ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti zamítl. Hodlá-li za uvedených okolností stěžovatel nadále vést řízení o kasační stížnosti, je na jeho rozhodnutí, zda si zastoupení advokátem zajistí s vynaložením vlastních prostředků.

[16] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s., musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[17] Dle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, je předpokladem pro výkon advokacie vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané

1. v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo

2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

[18] Vzhledem k tomu, že stěžovatel není v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a zastoupení je zde nezbytné, Nejvyšší správní soud vyzval stěžovatele ke splnění podmínky povinného zastoupení.

P o u č e n í: Nepředloží-li stěžovatel ve stanovené lhůtě plnou moc, resp. pověření, nebo doklad o dosažení příslušného vzdělání podle této výzvy, soud kasační stížnost **o d m í t n e** [§ 46 odst. 1 písm. a) aplikovaný na základě § 120 s. ř. s.].

Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 24. ledna 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu